*. *. *.

vide under. Norsk Forst Lexic.

forfattet af Overbergcommissair Weise v. Forstgr. ...

Man troede alt i Begyndelsen, at dette Værk var udgivet

af Professor O. Olafsen paa Kongsberg, som imidlertid ansaaes

for at være den Danske Regiering meget hengiven og

Forfatteren er Islænder.

Et Par Ord

til

Moderlandet Norge.

Christiania 1815.
Trykt hos Chr. Grøndahl.

Kan Kieler-Tractaten mellem Sverrig og Danmark i Henseende Kongeriget Norge ansees directe eller indirecte at indeholde Noget, hvorefter sidstmeldte Riges gjennem Aarhundreder tilliggende Lande, Øer og Dele bleve at sønderlemme og separeres derfra, som Norge Uvedkommende? har Danmark udtrykkelig reserveret sig disse Lande? og — — havde dette end været Tilfældet, har da Norge, efter at Samme af den Danske Konge var løst fra sin Troskabs-Eed, og følgelig overgivet til sig selv, taget eller kunnet finde sig beføiet til at tage ringeste Hensyn til benævnte Tractat? eller vil man maaskee af hiin Taushed uddrage den Slutning, at der nemlig om hine Øers Afstaaelse i Følge-

ſkab med Norge Intet var ſtipuleret i Tractaten, og følgelig Beſiddelſen hjemlet; men uhældigviis findes her meer i Concluſionen end i Præmisſerne; og kunde man da ikke med ligeſaa ſtor Ret ſige: at der ligeſaalidet var ſtipuleret, at de ikke ſkulde følge, og altſaa Beſiddelſen uhjemlet — eller: Tingen i begge Henſeender uafgjort.

Norge har ved en Conſtitution ſelv faſtſat ſine Rettigheder, fordi det var frit, og følede ſig frit; havde derimod Norge frivillig underkaſtet ſig den Danſke Konges Forgodtbefindende, og overgaaet til Sverrig med de i Kieler-Tractaten anførte Betingelſer, da vilde og de i Tractaten faſtſatte Puncter, hvor haarde og utaalelige de end maatte være, havt Gyldighed; men nu er Tilfældet juſt det modſatte.

Kongeriget Norge har forenet ſig med Sverrigs Rige under een Konge, og Rigernes Konge og Fader har høitidelig antaget og bekræftet Norges Grundlov — en

Grundlov, som udtrykkelig i §. 1. bestemmer Norge til et udeleligt Rige; — men dette Udelelige — skal det være blot at forstaae om Rigets egen continentale Strækning fra Nord-Kap til Lindesnæs eller Stat til Trysfilds Ende — som nok desuden vanskeligen lod sig sønderstykke — men ikke om nogen af dets øvrige Dele? En Stamme uden Grene — et Familie-Hoved fravevet sine Børn og Afkom — Hvor var da Norges Integritet? Skal Norges Constitution staae fast, skal Udelelighed være meer end et blot Ordspil, skal den være bygget paa sand Politik, Redelighed og Ære: saa bør Intet af Alt, hvad der beviisligen tilforn har tilhørt Moderlandet, tabes eller tilbageholdes.

Iisland, Grønland, Færøerne — disse ere alle Dele, integrerende Dele af Moderlandet Norge; allerede fra det 9de Aarhundrede kan man regne Iislands og Færøernes Bebyggelse af Normænd, og kort Tid efter blev Grønland opdaget og besat med Folk fra Iisland, og fra Hagen Hagensens

Dage, Anno 1263, har dette Land været forenet med Norge, altsaa i en Tid af omtrent 6 Aarhundreder; saalænge har Foreningen varet, saalænge og til denne Tid have benævnte Øer tilhørt og været Dele af Norge.

Eller har Norge nogensinde frasagt sig sin Ret til disse Lande? og hvis ikke, kan det da frit og utvunget taale, at disse Lande og Øer frarives Moderlandet — taale, at de overlades Enevældens Almægtighed, Monopoliets Jernaag, Kjøbmænds Plyndringer, Colonial-Behandlinger, Næringsfrihedens evige Fængsel, National-Aandens Nedkuelse, og alle de dermed forbundne Elendigheder? Kan Norges Selvstændighed, Udelelighed, Nationens Ære og Redelighed tillade dette?

Nej; det er en hellig Pligt, Norge skylder sine Brødre, Indvaanerne paa Island, Færøerne og Grønland, at deelagtiggjøre dem i de samme Rettigheder, Friheder og Fordele, som Norges Grundlov og Foreningen med Sverrig tilbyder; de ere Normænds

Afkom, Norsk Blod flyder i deres Aarer; Norsk Had mod al Undertrykkelse, Norsk Fædrelandssind, Norsk Attrae efter Frihed og Ære besjeler dem Alle.

Norge, betragtet som Moderland, er lig en Familiefader, der kjender og føler sig forpligtet, ikke at adskille sin egen Fordeel fra sin Afkoms og Børns; frakommer disse Noget enten ved Vold eller List eller frivillig Overdragelse til een Tid: han protesterer, reclamerer, arbeider for at gjenvinde Sit til en anden; er han under visse Omstændigheder nødt til at eftergive en Deel af sine Rettigheder, saa har han dog derfor ikke, under enhver Omstændighed, opgivet sit Ret, eller løst sig og sine fra Naturens og Pligternes Baand.

Men, hvorfor saa sildig? hvorfor ingen Repræsentanter fra disse Øer til Rigsdagen paa Eidsvold eller paa Storthinget, for i Tide at paatale sin Tarv? Var her nogen Dansk eller Danskfindet (thi ellers kun-

de vel Ingen ytre Saadant) der gjorde denne Indvending, da maa den bortfalde af sig selv, naar betænkes, at al Communication var til de Tider sperret. De benævnte Øer have aldrig frasagt sig sine Rettigheder, — aldrig ophævet det Baand, som forenede dem til Norge, — aldrig givet Afkald paa sin Valg-Rettighed, Menneskets naturlige Eiendom.

Just nu, efter at Norge var blevet et selvstændigt Rige — et udeleligt Rige — og dets paa denne Basis byggede Grundlov, antaget og bekræftet af begge Rigers Konge; just i samme Øjeblik skulde Jisland, Grønland og Færøerne — som desuden i enhver Geographie findes anførte som henhørende til og under Kongeriget Norge — Jisland med sine 1400 □ Mile, Færøerne 27 i Tallet, hvoraf 17 beboede, med 5000 Indbyggere, — og Grønland med omtrent 6000 — en Samling i alt af meer end 60,000 Sjele — alle forenede ved Byrd og Blod — skulde alle i samme Øieblik — staae forladte, forskudte, frarøvne, evig ad-

splittede fra det saakaldte selvstændige udelelige Moderland! tillad mig: var dette ikke en Contradictio in adjecto? og det i en Grundlov? en Modsigelse over alle Modsigelser — en syg Dissonants i det ellers saa vakkert klingende harmoniske Spil?

Og, bliver det da ikke en uimodsigelig Selvfølge af Alt, hvad her tilforn er sagt og anført, at alle de Lande, Øer og Dele, som forhen have tilhørt Kongeriget Norge, fremdeles og til evig Tid maae og bør blive forenede. Denne Sætning er grundet i Statslæren — i Rigets uafhændelige Rettigheder — i Nationens indbyrdes oprindelige Forhold og naturlige Forbindelse; den kan ikke forandres, uden at krænke Constitutionens 1ste §. — Selv Nationens Ære reclamerer Vedligeholdelsen af Norges Integritet.

Hvad? Vor gode Konge — Hans ophøiede Thron-Arving — Norges Edle — Rigets Grundlov — ligefrem at ville tækkes

med en saadan Udskillelse — ligefrem med taus Ligegyldighed at sanctionere den — en Udskillelse, der ei har det ringeste Skin af Retfærd eller Billighed for sig, men Alt imod sig; Nei, det ville vistnok hine Øboere selv neppe troe, forend de med Thomas saae og følede.

For endnu maaskee at kunne give disse Motiver en ny Vegt, her at fremstille de oekonomiske og politiske Fordele, som hine Landes Forening med Norge vexelsidigen vilde frembyde, tillader det indskrænkede Rum mig ikke. — Statistikeren gjør det og meget bedre, end jeg; kun denne Erklæring skylder jeg mine Følelser i Almindelighed, at hvad, der meest opildner mit Hjerte i Henseende Jislands Forening med Norge, er Ønsket, forenet med Haab om Fædrenelandets stigende Aands Cultur; — Letheden i at søge det nu nærmere liggende Universitet for Landets Sønner, — Sædernes Forædling, — Lys, Lyst og Kraft at fordele blandt alle Industriens Grene, — en vis localiseret

Lovgivning, — Embedsmændenes forbedrede Kaar, — gavnlige Bestræbelsers patriotiske Understøttelse, — Almue-Oplysningens Opstandelse af Graven, — Skolevæsenets hensigtsmæssige Indretning, — Kilder til Aandsnæring for Videnskabsmanden, — Opmuntring for Talenter og Flid — og en ubunden Frihed overalt — og alle disse Fordele, under en evig Skismisse, tabte for Moderlandets fjernere Afkom!?

O! mit Fædreneland! Du min spæde Barndoms hulde Vugge; — Min Ungdoms første Lærer og Leder! Guld var dig negtet men Gaver ikke. — Kan nogen Sagkyndig uden Beundring, Berømmelse og Erkjendtlighed erindre sig Dine Sønners Værd i en S. Sturlesen, en G. Thorlaksen, en B. Svendsen, en H. Petersen, en P. Vedalin, en G. Berthorsen, en J. Wedalin, en A. Magnæus, en Poulsen, en Olavsen, en Erichsen, en Finnsen, en Thorlacius, og mange Flere i ældre og nyere Tider, hvis Aand er saa fordelagtig bekjendt i den Græske

og Romerske Philologie, Nordens Oldsager, Veltalenhed og Digtekonst; ofte vandrede den omkring i Videnskabernes yndige Marker, imedens Skjæbnens Jernhaand nedtrykkede Legemets Anliggender i Støvet, og aftvang ikke Faa iblandt dem — Ubekjendte og Upaaskjønnede — dette som Valgsprog: bene vixit, qvi bene latuit. — Maatte dog en blidere Sol engang forgylde dine Bjergtoppe! maatte dog engang en ædel velgjørende Haand — ligemeget hvorfra den kommer — gribe dig under Armene, og forvandle din Afmagt til Styrke, din Dunkelhed til større Klarhed! salige Stund! da det maatte hedde: Din Frelses Time slaaer!

Jeg gjentager det: at Retfærd i Forbindelse med en redelig Politik opfordrer Konge og det Norske Folk at hævde sine Rettigheder — at ikke unddrage hine Landes Indvaanere Beskyttelse og Deelagtiggjørelse i den Constitution, Norge hargivet Nationen, hvortil de som Dele henhøre, og have den ret-

færdigste Afgang igjennem meer end et halvt Aartusindes — igjennem sex Seclers Forbund tilbage — og hvis velgjørende Følger muligen turde udbrede sig gjennem Aartusinde fremad.

Hvad der nu — Meget, eller Lidet, eller Sletintet — kommer ud af disse Tankeytringer, det maa Gud vide — men dette veed jeg selv: est qvodam prodire tenus si non datur ultra — og — semper aliqvid adhæret — maaskee et Vink til een eller anden Norsk Hædersmand, til med større Udførlighed, Fynd og Eftertryk at tage sig de betrængte Landsmænds Sag an, og vorde, om lang Tid eller kort, Aarsag til Tusindes Frelse — Gjenstand for Tusindes Velsignelse!

Men, værdige Moder! hvilken disse Par Ord ere helligede — maaskee vel megen Iid? Nu, vel! Omnia Patriæ! — Alt undtagen Kulde! — saa hold da en Descendent fra de gamle Trøndere det til gode,

om han, som Fædrenelandets Talsmand og Tolk, — af to onde Ting — heller maatte brænde end fryse. —